

آیین نامه دوره های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ)

بخش اول: کلیات

ماده ۱. هدف

هدف از برقراری دوره های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) افزایش مهارت های عملی و دانش نظری پزشکان در یک حیطه ی خاص از رشته پیش نیاز و نیز توسعه ی دانش در زیر شاخه ها در راستای ارتقاء کیفیت خدمات تخصصی و آموزش پزشکی و نیز دستیابی به آخرین یافته های علمی پزشکی می باشد

ماده ۲: تعریف دوره

دوره ی تکمیلی تخصصی بالینی پزشکی طی آموزش در رشته هایی است که از یک سو نیاز به ارائه آموزش های تکمیلی تخصصی برای ارتقاء مهارت های عملی تخصصی آن وجود داشته باشد. و از سوی دیگر ارائه آن در قالب دوره های فوق تخصصی وجود نداشته باشد. متقاضیان واجد شرایط با داشتن مدرک دانشنامه تخصصی و پزشکی و گذراندن مراحل زیر به اخذ گواهی تکمیلی تخصصی نائل میشوند.

الف) پذیرش در آزمون ورودی تکمیلی تخصصی (فلوشیپ)

ب) موفقیت در طی دوره ی آموزشی (علمی و عملی) مصوب (در یکی از دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی) مورد تائید دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصص طبق ضوابط مندرج در ماده ۲۴ و تبصره های آن

ج) اعلام موفقیت در اتمام دوره ی آموزشی تکمیلی توسط دانشگاه

ماده ی ۳: تعریف فلو

فلوی تکمیلی تخصصی به فردی اطلاق میشود که با داشتن مدرک دانشنامه تخصصی و یا گواهی قبولی آن و پذیرش در آزمون ورودی، در یک رشته به کسب مهارت های عملی و آموزشهای نظری و فعالیت های پژوهشی پردازد.

بخش دوم: شرایط پذیرش

الف) شرایط عمومی

ماده ۴) شرایط عمومی پذیرش فلودر رشته های تکمیلی تخصصی بالینی

۴-۱- شرکت و قبولی در آزمون پذیرش فلو

۴-۲- داشتن مدرک دانشنامه ی تخصصی پیش نیاز و یا گواهی قبولی آن از دانشگاه ها

و مراکز مورد تائید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۴-۳- داشتن برگ پایان خدمت نظام وظیفه یا معافی برای آقایان

تبصره ۱:

کلمه ی معافی به مفهوم معافیت دائم میباشد و داوطلبان دارای معافیت موقت پزشکی و یا کفالت با مسئولیت خود می توانند در آزمون پذیرش شرکت نمایند. بدیهی است در صورت فراخوانده شدن به انجام خدمت وظیفه، این وزارتخانه هیچگونه تعهدی برای ترخیص آنان به عهده نخواهد گرفت.

تبصره ۲:

داوطلبانی که در حال انجام خدمات قانونی شامل خدمت وظیفه عمومی یا پیام آوران بهداشت می باشند در صورت ارائه گواهی مبنی بر اینکه مدت سربازی آنان تا تاریخ ۳۱ شهریور ماه سال بعد به اتمام رسد مجاز به شرکت در آزمون پذیرش خواهند بود.

تبصره ۳:

آن دسته از متقاضیانی که به عنوان ماده یک قانون نحوه تامین اعضای هیات علمی مشغول انجام خدمت وظیفه در دانشگاه های علوم پزشکی می باشند در صورتی که تا تاریخ ۳۱ شهریور ماه سال بعد حداقل معادل طول دوره خدمت وظیفه مصوب ستاد فرماندهی نیروهای مسلح را گذرانده باشد می توانند به طور مشروط در آزمون شرکت نمایند و در صورت قبولی و نداشتن منع قانونی از نظر اداره نظام وظیفه، طبق مقررات شروع به آموزش نمایند.

تبصره ۴:

از میان حائزین رتبه های اول تا سوم امتحانات دانشنامه تخصصی هر رشته پیش نیاز در هر سال تحصیلی در صورتی که مشمول خدمت وظیفه عمومی باشند با رعایت

سایر شرایط مندرج در آیین نامه میتوانند به طور مشروط در آزمون پذیرش ثبت نام و شرکت نمایند و در صورت قبولی با استفاده از ماده یک قانون نحوه تامین اعضای هیات علمی ، تا تاریخ ۳۱ شهریور ماه سال بعد از خدمت ترخیص شده، شروع به آموزش نمایند.

۴-۴- هر داوطلب می تواند بدون محدودیت دفعات در آزمون پذیرش فلو شرکت نماید.

۴-۵- نداشتن نقص عضو موثر حرفه ای بر حسب رشته ی پیش نیاز

۴-۶- عدم اشتغال به تحصیل در یکی از رشته های فوق تخصصی پزشکی و دوره های تکمیلی تخصصی فلوشیپ و PHD

تبصره: دارندگان گواهی دوره تکمیلی تخصصی یا کسانی که دوره مذکور را با موفقیت طی نموده اند و یا قبول شدگان آزمون نهایی رشته فوق تخصصی مجاز به شرکت در آزمون پذیرش نمی باشند.

۴-۷- شرط شرکت در آزمون پذیرش دستیار دوره های فوق تخصصی و فلوشیپ ارائه گواهی از سوی معاونت سلامت مبنی بر اتمام کلیه تعهدات حداکثر تا تاریخ ۲۵ شهریور ماه سال بعد میباشد . بدیهی است شروع دوره پذیرفته شدگان آزمون های مذکور منوط به ارائه گواهی فوق الذکر میباشد.

پزشکان متقاضی با ارائه گواهی صادره از سوی معاونت درمان وزارت متبوع میتوانند در این آزمون شرکت نمایند و در صورت پذیرفته شدن وجهت شروع دوره باید حداکثر

تا تاریخ ۲۵ شهریور ماه کلیه تعهدات خود را به اتمام رسانده باشد بدیهی است صدور گواهی مجدد جهت شروع دوره از طرف معاونت درمان الزامی است و هر گونه قطع ارتباط با محل خدمت منجر به عدم صدور گواهی خواهد بود. لازم به ذکر است صدور گواهی منوط به ارائه گواهی کار به روز خواهد بود.

ب) شرایط اختصاصی

ماده ۵) اعضای هیات علمی رسمی (قطعی یا آزمایشی) دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی و نیز داوطلبانی که با استفاده از شرایط تبصره ۴ بند ۳-۴ قصد ورود به دوره را دارند می بایست هنگام ثبت نام یکی از مدارک مستند زیر را حسب مورد ارائه نمایند :

الف) حکم استادیاری رسمی (قطعی یا آزمایشی) و اعلام نیاز دانشگاه محل خدمت

ب) گواهی رتبه برتر در رشته پیش نیاز به تائید دبیرخانه شورای آموزشی پزشکی و تخصصی

ماده ۶)

داوطلبان مشغول خدمت در یکی از وزارتخانه ها ، سازمان ها و نهاد ها در هنگام ثبت نام موظف به ارائه معرفی نامه از سازمان ها ذیربط مبنی بر موافقت با ماموریت آموزشی خود در صورت قبولی در آزمون پذیرش می باشند.

ماده ۷) متقاضیان غیرایرانی برای ورود به دوره های تکمیلی تخصصی:

الف) لازم است دارای کلیه ی شرایط و ضوابط ادامه تحصیل در کشور ایران باشند.

ب) دارای کلیه ی شرایط و ضوابط مندرج در این آیین نامه باشند.

ج) با ارائه معرفینامه از طرف اداره کل امور دانشجویان داخل و تائید دبیرخانه ی شورای آموزش پزشکی و تخصصی به آزمون مربوطه توسط دانشگاه های علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی دارای مجوز آموزشی دوره تکمیلی تخصصی برگزار می شود در زمان مقرر ثبت نام، معرفی و پس از طی مراحل قانونی در آزمون به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی معرفی شوند.

د) پرداخت شهریه و هزینه های تحصیلی این دسته از افراد به عهده ی خود داوطلب می باشد.

ه) بعد از اتمام دوره، حق اشتغال حرفه پزشکی در جمهوری اسلامی را نداشته و لازم است پس از اتمام دوره به کشور متبوع بازگردند

ج) آزمون پذیرش

ماده ۱-۸- آزمون پذیرش فلو در مراکز آموزشی دارای مجوز آموزشی دوره مورد تائید طبق مندرج در ماده ۲۴ و تبصره های آن توسط دانشگاه های علوم پزشکی . خدمات بهداشتی درمانی برگزار می گردد.

تبصره: آزمون پذیرش در کلیه ی رشته ها به صورت کتبی و شفاهی توسط دانشگاه مربوطه برگزار می گردد. دانشگاه ها موظفند شیوه ی برگزاری آزمون را هنگام ثبت نام اعلام نمایند.

۲-۸- پذیرش نهایی قبول شدگان آزمون پذیرش فلو از طریق معدل گیری آزمون کتبی (۱۰۰ سوال) و آزمون شفاهی (به صورت مصاحبه ساختارمند یا آزمون ایستگاهی) به ضریب ۲ به ۱ و با رعایت کلیه ی مقررات انجام می پذیرد.

(شفاهی+نمره کتبی×۲)

۳

۳-۸- رعایت موارد زیر در برگزاری آزمون ورودی ضروری است:

- برگزاری آزمون هر دانشگاه به طور متمرکز انجام شود.
- زمان برگزاری آزمون و منابع ورودی برای تمامی رشته های مشابه یکسان باشد.
- سه برابر ظرفیت پذیرش از بالاترین نمرات آزمون کتبی برای آزمون شفاهی معرفی شوند.
- رسیدگی به اعتراضات به عهده هیات ممتحنه بوده و در صورت اعتراض مجدد مرجع رسیدگی معاونت آموزشی دانشگاه خواهد بود.
- مستندات مربوط به آزمون شامل سوالات کتبی، شفاهی و نمرات داوطلبان در مدت زمان مقرر به صورت الکترونیک به دبیرخانه ارسال گردد.

▪ **ماده ۹)** هر داوطلب می تواند با توجه به رشته تخصصی پیش نیاز و ظرفیت های تعیین شده، یکی از رشته های تکمیلی تخصصی را انتخاب و در آزمون پذیرش شرکت نماید.

▪ **ماده ۱۰)** ثبت نام در دانشگاه های علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی کشور که دارای مجوز آموزشی از دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی در رشته مربوطه می باشند طبق اعلام عمومی (از طریق جراید) در هر سال تحصیلی انجام می شود.

▪ **ماده ۱۱)** پس از ثبت نام و انتخاب رشته، تغییر رشته به هیچ عنوان مجاز نمی باشد.

ماده ۱۲) دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی برگزار کننده آزمون موظفند پس از اتمام تاریخ ثبت نام، مدرک داوطلبان آزمون را برای بررسی به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی ارسال نمایند.

۱-۱۲- اعضای هیات علمی رسمی آزمایشی، رسمی قطعی و پیمانی دانشگاه ها به میزان حداقل ۵۰٪ ظرفیت هر رشته - محل قبولی مورد پذیرش قرار می گیرند.

بدیهی است در صورت پرنشدن ظرفیت اعضای هیات علمی و نیز عدم احراز حد نصاب از بین داوطلبان آزاد، پذیرش عمل خواهد آمد. اعضای هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی آزاد مشمول استفاده از مزایای فوق نمیباشند.

تبصره ۱: در شرایط مساوی اولویت با اعضای هیات علمی تمام وقت جغرافیایی میباشد.

تبصره ۲: متقاضیان استفاده کننده از سهمیه اعضای هیات علمی و غیر هیات علمی موظف به سپردن سه برابر مدت آموزش به دانشگاه مربوطه میباشند .

۲-۱۲- دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی برگزار کننده آزمون موظفند طی مدت دوهفته پس از برگزاری آزمون ، اسامی پذیرفته شدگان هر رشته را به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی اعلام نمایند . دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی ، اسامی پذیرفته شدگان مشمول خدمات قانونی را برای ترخیص ، به معاونت درمان دانشگاه یا سازمان محل خدمت اعلام میکند.

بخش سوم: دوره آموزشی

الف) ثبت نام پذیرفته شدگان

ماده ۱۳) دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی موظفند نسبت به ثبت نام پذیرفته شدگان آزمون اقدام نمایند.

۱-۱۳- دانشگاههای محل تحصیل موظفند نسبت به جایگزینی پذیرفته شدگان آزمون که در موعد مقرر ثبت نام ننموده اند اقدام نمایند.

۲-۱۳- اعضای هیات علمی که در بخش تربیت کننده دستیار فلوشیپ فعالیت دارند مجاز به ثبت نام در همان برنامه فلوشیپ در همان دانشگاه نمی باشند این افراد میتوانند در برنامه های فلوشیپ که در بخش های دیگر اجرا میگردد ثبت نام و در آزمون مربوطه شرکت نمایند .

ب) تعهدات

۱-۱۴- شاغلین مشمول ماده ۶ این آیین نامه ملزم به سپردن تعهد به محل استخدام خود هستند و سازمان مربوطه موظف به پرداخت کلیه هزینه های تحصیلی برابرضوابط وزارت بهداشت ، درمان ، و آموزش پزشکی به دانشگاه محل تحصیل می باشند.

۲-۱۴- اعضای هیات علمی موظف به انجام سه برابر مدت آموزش میباشند .

۳-۱۴- اخذ تعهد از پذیرفته شدگان به نحوی است که در صورت اضافه شدن به تعهدات قبلی در مجموع از ۱۰ سال تجاوز نکند .

ج) شروع دوره

ماده ۱۵) پذیرفته شدگان آزمون سال تحصیلی مربوطه موظفند پس از ثبت نام دوره آموزشی را شروع نمایند.

تبصره ۱: عدم ثبت نام پذیرفته شدگان در موعد مقرر یا عدم شروع دوره ثبت نام شدگان به دلایل غیر موجه برای پذیرفته شدگان آزمون فلوشیپ تا آخر مهر ماه انصراف قطعی تلقی میشود.

د) آموزش دوره

ماده ۱۶) آموزش دوره بر مبنای برنامه و محتوای آموزشی آن دوره که توسط کمیسیون ارزشیابی و برنامه ریزی طبق ماده ۲۴ و تبصره های آن تایید میگردد قابل اجراست . البته هر دانشگاه میتواند تا ۲۰ درصد تغییر در برنامه آموزشی مصوب بنا بر مقتضیات خود ایجاد نماید .

۱-۱۶- طول دوره رشته های تکمیلی تخصصی ۱۲ تا ۲۴ ماه کامل است که بر اساس برنامه مصوب تعیین میشود.

تبصره: گروه آموزشی مجاز است بر اساس توانایی های علمی و عملی فلو در رابطه با تمدید دوره آموزشی وی تصمیم گیری نماید اما در هر صورت سقف دوره حداکثر ۵/۱ برابر زمان مصوب برای هر رشته است .

چنانچه در حین دوره ، گروه آموزشی به هر دلیل موجه ادامه دوره دستیار فلو را صلاح نداند می تواند مراتب را با ذکر دلیل به دانشکده پزشکی منعکس نماید تا موضوع در شورای آموزشی دانشگاه با حضور مدیر گروه و مسئول آموزش رشته مربوطه مطرح و در صورت موافقت شورا به دوره دستیاری وی خاتمه داده میشود . در صورت سپردن تعهد به سازمان یا دانشگاه علوم پزشکی خاص مراتب جهت هر گونه اقدام لازم به آنها اعلام میگردد.

۲-۱۶- دستیار فلو موظف است وظایف آموزشی پژوهشی و درمانی اعم از آموزش دوره های پایین تر ، برگزاری کلاس های نظری ، کارآموزی های بیمارستانی و درمانگاهی و کشیک را مطابق برنامه گروه آموزشی مربوطه انجام دهد.

تبصره ۵: دستیار فلو موظف است نتیجه یک پروژه تحقیقاتی (داخل گروه آموزشی) که در یکی از مجلات تحقیقاتی معتبر داخلی یا خارجی به چاپ رسانیده است را ارائه دهد.

در صورت عدم اتمام پروژه تحقیقاتی تا پایان دوره آموزش فلوشیپی حداکثر ۶ ماه جهت اتمام و ارائه نتیجه پروژه به دستیار فلو فرصت داده میشود. دفاع از پروژه در گروه مربوطه یکی از شرایط فراغت از تحصیل شناخته میشود.

به منظور آموزش فعالیتهای پژوهشی و توسعه دانش در عرصه مربوطه داشتن یک طرح تحقیقاتی برای هر فلو تحت نظارت یکی از اعضای هیات علمی گروه که منجر به انتشار حداقل یک مقاله در مجلات معتبر نمایه شده گردد، الزامی است.

تبصره ۵: نامه پذیرش مقاله برای چاپ مورد قبول خواهد بود.

۳-۱۶- خدمت فلو به طور تمام وقت (حداقل از ۸صبح لغایت ۱۶) و بر اساس برنامه گروه آموزشی می باشد و در طول دوره ی آموزشی حق هیچ گونه اشتغال خارج از برنامه گروه آموزشی مربوطه از جمله طبابت در مطب ندارد.

تبصره ۵: ۱: اشتغال فلو در رشته ی مربوطه در کلینیک ویژه به شرط موافقت بخش آموزش دهنده حداکثر دو روز در هفته بلامانع است و پرداخت حق الزحمه این گروه از فلو برابر مقررات کلینیک ویژه می باشد.

تبصره ۲: دانشگاه تربیت کننده فلوشیپ موظف است بر طبق ضوابط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی از دانش آموختگان دوره های فلوشیپ ارزشیابی پایان دوره عمل آورد

۴-۱۶- فلوهایی که با ماموریت آموزشی به دوره های تکمیلی تخصصی وارد می شوند مشمول کلیه ی مقررات و ضوابط دوره آموزشی مربوطه می باشند.

۵) مرخصی ها

ماده ۱۷) هر فلو می تواند از مرخصی سالیانه ، استعلاجی و زایمان بر حسب مورد استفاده نماید.

۱-۱۷- هر فلو می تواند با رعایت مقررات، به ازای هر سال تحصیلی حداکثر ۱۵ روز از مرخصی سالیانه استفاده نماید. مدت مذکور جزء دوره ی آموزش محسوب می گردد.

۲-۱۷- هر فلو می تواند با ارائه گواهی پزشکی تائید شده از سوی شورای پزشکی دانشگاه محل تحصیل از مرخصی استعلاجی استفاده نماید.

تبصره ۵: در صورتی که مدت مرخصی استعلاجی فلو از سه ماه فراتر رود ، ادامه دوره منوط به تائید گروه آموزشی مربوطه خواهد بود و بنا به درخواست دانشگاه، دبیرخانه می تواند نسبت به معرفی فرد جایگزین اقدام نماید.

۳-۱۷- استفاده از دستیاران فلو های خانم از ۴ ماه مرخصی زایمان برای یکبار در طول دوره بلامانع می باشد.

۴-۱۷- مدت زمان مرخصی های استعلاجی و زایمان جزئی دوره ی آموزش محسوب نشده و به طول دوره افزوده می شود.

(و) تغییر رشته ، انتقال و مهمانی

ماده ۱۸) پذیرفته شدگان مجاز به تغییر رشته نمی باشند.

ماده ۱۹) انتقال پذیرفته شدگان جز در موارد ذیل ممنوع است:

الف) در صورت لغو صلاحیت بخش آموزش دهنده دوره تکمیلی تخصصی برابر آئین نامه ارزشیابی بخش ها، انتقال فلو های تکمیلی تخصصی پذیرفته شده به سایر بخش های موردتائید با نظر هیات ممتحنه رشته پیش نیاز و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است.

ب) در صورت لغو صلاحیت بخش آموزش دهنده دوره تکمیلی تخصصی برابر آئین نامه ارزشیابی بخش ها، انتقال فلوهای تکمیلی تخصصی پذیرفته شده به سایر بخش های مورد تائید با نظر هیات ممتحنه رشته پیش نیاز و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است

ب) در صورتی که برابر آئین نامه ارزشیابی بخش ها، صلاحیت بخش آموزشی تکمیلی تخصصی به صورت موقت لغو گردد انتقال فلوهای پذیرفته شده تا احراز مجدد صلاحیت آموزشی، به سایر بخش های مورد تائید، با نظر هیات ممتحنه رشته پیش نیاز و موافقت دانشگاه های مقصد بلامانع است.

ماده ۲۰) میهمان شدن در دوره های تکمیلی تخصصی ممنوع می باشد.

ز) ترك تحصيل و انصراف

ماده ۲۱) ترك تحصيل يا انصراف در طول دوره موجب انفصال از آموزش به شرح زير مي شود:

۱-۲۱- عدم مراجعه پذيرفته شدگان براي ثبت نام در موعد مقرر به منزله انصراف تلقى مي شود.

۲-۱۲- در صورت ترك تحصيل و يا انصراف از آموزش، چنانچه مدت مي تواند با موافقت گروه آموزشي مربوطه به تحصيل بازگردد و در صورت انفصال پيش از يك ماه نداشته و مطابق مقررات با وي رفتار مي شود.

تبصره ۵: در مورد پذيرفته شدگان آزمون ارديبهشت ماه، اعلام انصراف تا بيستم مهر ماه سال تحصيلي، انصراف قطعي تلقى شده و بازگشت به تحصيل در آن دوره مجاز نمي باشد.

۳-۲۱- فلوهايي كه ضمن تحصيل متقاضى انصراف ميباشند بايد درخواست انصراف خود را براي اخذ موافقت به دانشگاه محل تحصيل ارائه نمايند.

۴-۲۱- دانشگاههاي علوم پزشكي و خدمات بهداشتي درماني موظفند در صورت موافقت، مراتب انصراف را حداكثر ظرف مدت دو هفته به مراجع ذيربط اعلام نمايند

۵-۲۱- پرونده پذيرفته شدگان آزمون ارديبهشت ماه كه حكم فلوشيپي آنان لغو مي شود به دفتر حقيقي وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشكي ارسال ميگردد تا بر اساس تعهد سپرده شده و مقررات موجود با آنها رفتار شود.

بخش چهارم : امور رفاهی

ماده ۲۲) کمک هزینه تحصیلی فلو هایی که دارای تعهد خدمت به وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی میباشند معادل ۸۰٪ حقوق و فوق العاده شغل استادیار پایه یک و ۵۰٪ مزایای طرح تمام وقت از محل درآمدهای اختصاصی با تصویب هیات امناء دانشگاه می باشد .

میزان عیدی و افزایش سنواتی کمک هزینه تحصیلی فلوهای دوره تکمیلی تخصصی معادل استادیاران پایه یک می باشد .

۱-۲۲- فلوها در مدت مرخصی استحقاقی و زایمان از کمک هزینه تحصیلی برخوردار میباشند .

۲-۲۲- در مدت مرخصی استعلاجی بیش از سه ماه به فلوها کمک هزینه تحصیلی تعلق نمی گیرد .

۳-۲۲- به فلو هایی که با ماموریت آموزشی در دوره هایی تکمیلی تخصصی شرکت می کنند کمک هزینه تحصیلی تعلق نمی گیرد و حقوق و مزایای آنان توسط محل استخدام و براساس مقررات مربوطه پرداخت میشود .

۴-۲۲- به فلو های آزاد کمک هزینه تحصیلی تعلق نمی گیرد .

۵-۲۲- فلوهایی که تمایل داشته باشند از مزایای بیمه خدمات درمانی به صورت خویش فرما استفاده نمایند می توانند با پرداخت ۵۰٪ حق سرانه از این امتیاز برخوردار شوند .